

Засвоєння теоретичного матеріалу та відпрацювання трудових прийомів офлайн активізує пізнавальну діяльність здобувачів освіти, які виконують ситуативні завдання, а згодом і самі їх моделюють.

Змішана форма навчання ефективно організовує самостійну роботу здобувачів освіти. Основні етапи змішаного навчання можна розглянути в траєкторії «до, під час, після». Використання методу змішаного навчання повинно привести до якісної зміни навчання. Різноманіття ресурсів електронної складової змішаного навчання відкриває нові можливості презентації навчального матеріалу в доступній та цікавій формі.

Література

1. Blended Learning: переход к смешанному обучению за 5 шагов. URL: <http://zillion.net/ru/blog/375/blended-learningpieriekhod-k-smieshannomu-obuchieniiu-za5-shaghov>
2. Никитина М. С., Романова К. Е. Проблемы и перспективы смешанного обучения. URL: http://www.runauka.com/6_PNI_2012/Pedagogica/1_102124.doc.htm
3. Тихомирова Е. В. Формирование эффективной стратегии смешанного корпоративного обучения. *Смешанное и корпоративное обучение: труды Всерос. науч.-метод. симпозиума «СКО-2007»*. URL: <http://window.edu.ru/resource/02/56002/files/sco2007.pdf>

УДК 378.041

Туркот Т. І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
tepli.doloni@gmail.com.

СИНЕРГЕТИЗМ ЯК ПРИНЦИП МОДЕРНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ

Соціально-економічні трансформації початку ХХІ століття, перспективи входження України в європейський освітній простір, розбудова Нової української школи логічно зумовлюють перегляд традиційних світоглядних орієнтирів, розроблення нових підходів до професійної підготовки вчителів і менеджерів освітньої галузі. Однією з проблем, яка потребує уваги науковців та педагогів-практиків, постає швидке збільшення обсягу самостійної роботи здобувачів освіти. Окрім того, посилення вимог до її якості є типовим для університетів країн світової спільноти, включаючи й Україну, в навчальних планах яких, за даними ЮНЕСКО, частина самостійної роботи студентів становить 50–70% і має стійку тенденцію до підвищення. У зв'язку з цим актуалізується потреба вибудовування синергетичного погляду на освітні проблеми сьогодення, зокрема модернізації системи організації самостійної роботи студентів магістратури – майбутніх менеджерів, яка б формувала їх

здатність до творчої самоорганізації, саморозвитку, самоосвіти, самоактуалізації як підґрунтя інноваційної педагогічної та управлінської діяльності. З огляду на це *метою статті* визначено оглядове висвітлення дидактичних можливостей принципу синергетизму як одного зі шляхів модернізації технологій організації самостійної роботи студентів (СРС) – майбутніх менеджерів освіти.

Наш досвід навчання студентів магістерських студій Херсонської академії неперервної освіти за спеціальністю «Менеджмент» [2; 3] дозволяє зазначити, що синергетичний підхід принципово важливо використовувати в організації СРС, особливості якої з позицій синергетизму – це більший ступінь свободи планування, організації, самокорекції навчальної діяльності, взаємодії його учасників на засадах ініціувальної освіти та співробітництва. Так, аналізуючи світоглядні ідеї синергетики, Є. Князева підкреслює: «...процедура навчання, засіб зв'язків того, хто навчається, з тим, хто навчає, учня та вчителя – це не перекладання знань з однієї голови в іншу, не повідомлення і подання готових істин. Це нелінійна ситуація відкритого діалогу, прямого і зворотного зв'язку солідаристичної освітньої пригоди, потрапляння внаслідок розв'язання проблемних ситуацій в один самоузгоджений темп освіти. Це ситуація пробудження власних сил і здібностей того, хто навчається, ініціююча або пробуджувальна освіта, відкриття себе або співробітництво з самим собою та іншими людьми» [1, с. 12].

Тому, на наш погляд, у підготовці майбутніх менеджерів освітньої галузі важливо використати дидактичний потенціал синергетизму, що уможливорює ефект посилення впливів навчальної інформації, котру отримує студент з різних джерел і через різні канали сприйняття [2; 3]. Так, системне використання комп'ютерних дидактичних засобів відкриває перед студентами більш широкі можливості для самостійного отримання оперативної інформації, необхідної для засвоєння програмного матеріалу та матеріалу, що виходить за межі навчальної програми, створює сприятливі умови для обміну знаннями в сучасному освітньому просторі, забезпечує ефект кумуляції. Побудова дидактичного процесу з використанням комп'ютерних засобів навчання (інформаційні сайти університетів, кафедр, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін, розсилка завдань для самостійної роботи, участь в онлайн-конференціях, вебінарах, мережевих педагогічних спільнотах тощо) дозволяє значно активізувати самостійну роботу студентів, створює оптимальний режим для самоосвіти, зменшує непродуктивні витрати часу, стимулює критичне мислення студентів, які можуть порівнювати інформацію, отриману з різних джерел. Кумулятивний ефект, як ознака синергетизму, знаходить вияв у таких процесах як:

- явище резонансу, коли інформація отримана самостійно, стимулює швидкі та об'ємні зміни в системі знань та вмій, накопичених на лекційних, семінарсько-практичних заняттях та під час управлінської практики;

- явище акселерації, що характеризує підвищення результативності та активності самостійної навчальної діяльності студента за умови забезпечення творчого інформаційно-освітнього середовища;

- явище інтеграції, що передбачає критичне осмислення та об'єднання

самостійно отриманих знань із різних джерел у єдину систему.

Зазначимо, що для оптимізації самостійної роботи студентів необхідно забезпечити спеціалізацію функцій викладачів, які її організують. Зокрема, вони мають бути:

а) фахівцями в галузі комп'ютерної презентації змісту самостійної роботи (дизайнери навчального курсу);

б) консультантами щодо вибору методів СРС, або фасилітаторами, які допомагають студентам визначити і реалізувати індивідуальну самоосвітню траєкторію;

в) тьюторами, тобто фахівцями з інтерактивного подання змісту навчальних курсів, консультантами студентів у процесі їх самостійної роботи над змістом навчальної дисципліни;

г) фахівцями з методів контролю за результатами самостійного навчання, відповідальними за організацію і проведення тестів, заліків, іспитів, яких у міжнародному співтоваристві прийнято називати інвігілатерами (анг. invigilate – стеження за тим, хто екзаменується).

Вище означені функції можуть виконуватися як однією людиною, так і різними людьми, які зможуть забезпечити синергетичну взаємодію всіх учасників навчального процесу.

Практика викладання на магістерських студіях Херсонської академії неперервної освіти засвідчує, що значний синергетичний ефект має технологія «Діалог Дон Кіхота і Санчо Панси» [4, с. 356–357], яку можна використовувати за результатами самостійного опрацювання студентами об'ємного матеріалу з дискусійних проблем менеджменту освіти. «Дон Кіхот» висуває «грандіозні» ідеї щодо їх вирішення. «Санчо Панса» з його практицизмом, критичністю, конструктивізмом вступає в гостру дискусію з ним. «Дон Кіхот» як генератор ідей має право їх відстоювати з опертям на теоретичні концепції, інноваційні ідеї. Студенти групи спостерігають за дискусією, не втручаючись у її перебіг. Після її завершення організовується обговорення ходу полеміки та її результатів, відпрацювання єдиної думки. Реалізація цієї технології може мати різні варіанти, залежно від того, які індивідуально-типологічні особливості мають партнери діалогу. Подібним чином можна організувати «діалог Робінзона Крузо і П'ятниці», «дебати Сухомлинського і сучасного директора школи» та ін.

Насамкінець констатуємо, що оглядово схарактеризовані особливості синергетизму підкреслюють його потенційні можливості, і спрямовують подальші наукові розвідки в русло розробки більш широкого кола варіантів технологій синергетичного підходу до організації самоосвіти майбутнього менеджера як у вищому навчальному закладі, так і після завершення навчання в ньому.

Література

1. Князева Е. Н., Курдюмов С. П. Синергетика как мировоззрение. Диалог с И. Пригожиным. *Вопросы философии*. 1992. № 12. С. 3–20.

2. Коновал О. А., Туркот Т. І. Комп'ютерні засоби підтримки самостійної пізнавальної діяльності майбутніх учителів фізики. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. Кіровоград: РВІД КДПУ ім. Винниченка, 2012. Вип. 76,

ч. 2. С. 138–143.

3. Коновал А. А., Туркот Т. И. Новая модель организации самостоятельной учебной деятельности студентов в современной информационно-образовательной среде вуза. *Информация и образование: границы коммуникаций INFO, 11: Сборник научных трудов*. № 4 (12). Горно-Алтайск: РИО ГАГУ, 2012. С. 37–39.

4. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчо обдарованої особистості: наук.-метод. Посіб. Київ: НАПН України. Ін-т обдарованої дитини. 2010. 442 с.

УДК 37.7458(4)

Ходань Н. В.

вчитель історії та правознавства,
заступник директора з виховної роботи комунального закладу
Настасівського ЗЗСО I–III ст.
Великобerezовицької селищної ради Тернопільської області
ictoryk2004@gmail.com

МІСЦЕ МЕДІАОСВІТИ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

«Хто володіє інформацією, той володіє світом».

Уїнстон Черчілль

Суспільство сьогодні, без перебільшень, можна назвати інформаційним. Сучасна людина цілодобово оточена повідомленнями, які надходять із телевізора, радіо, планшета, телефона, смартфона, газет, журналів та різного роду реклами. Інформацію отримуємо за допомогою тексту, звуків та зображення. Іншими словами, це медійні повідомлення.

Проблемою на сьогодні є підготовка та формування медіа компетентної особистості, яка не загубиться у тому потоці інформації, що отримує з різних джерел, особистості, що вміє критично мислити та робити власні висновки.

Вирішити це питання допоможе запровадження в освітньому просторі медіаосвіти, основне завдання якої, за висновками Віденської конференції ЮНЕСКО, надавати знання щодо того, як:

- 1) аналізувати, критично осмислювати і створювати медіатексти;
- 2) визначати джерела медіатекстів, їхні політичні, соціальні, комерційні, культурні інтереси й контекст;
- 3) інтерпретувати медіатексти й цінності, що несуть в собі медіа;
- 4) добирати відповідні медіа для створення та розповсюдження власних медіатекстів і залучення зацікавленої в них аудиторії;
- 5) уможлиблювати вільний доступ до медіа для споживання та виробництва власної медіапродукції [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє нам зробити висновок, що, завдячуючи плідній роботі науковців Академії української преси та спільноті медіаосвітян, зроблений великий крок у дослідженні проблеми